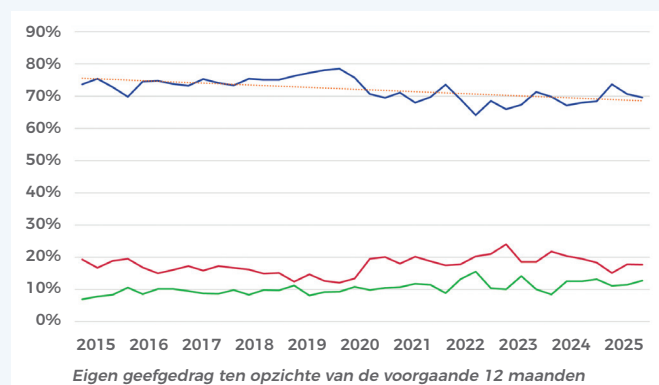

HET NATIONALE DONATEURSPANEL: DE LANGJARIGE TRENDS

Hoe heeft het geefgedrag van de leden van het Nederlands Donateurspanel (NDP) zich tussen Q4 van 2015 en Q1 van 2025 ontwikkeld? En hoe zit dat met het vertrouwen in goede doelen? We zetten de belangrijkste trends van de afgelopen 9,5 jaar op een rijtje. Opvallend: er lijken dwarsverbanden te zijn tussen negatieve sentimenten en momenten van maatschappelijke onzekerheid. En ondanks de mediarealiteit van inzakkend samenlevingsvertrouwen hebben de panelleden meer vertrouwen in goede doelen gekregen.

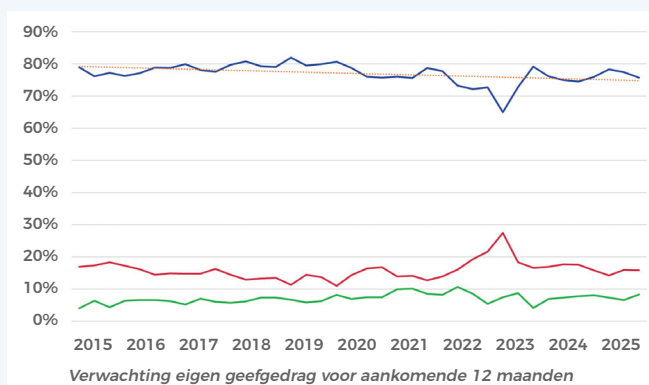

Geefgedrag in de afgelopen twaalf maanden: behoorlijk stabiel

Het eigen geefgedrag ten opzichte van de afgelopen twaalf maanden is door de jaren heen behoorlijk stabiel gebleven. Ongeveer driekwart van de panelleden vertoont geefgedrag dat ongeveer gelijk blijft. Wel is de trendlijn (de oranje stippellijn die de blauwe neutraallijn kruist) licht dalend: van 75% naar 70% in de laatste 9,5 jaar. De stabiliteit van het geefgedrag neemt dus iets af. De rode lijn (het aantal mensen dat minder is gaan geven) ligt boven de groene lijn (het aantal mensen dat meer is gaan geven). Concluderend: de stabiliteit van het geefgedrag van de panelleden is relatief groot, maar een punt van zorg is dat het eigen geefgedrag in het afgelopen decennium enkele procenten is teruggelopen.

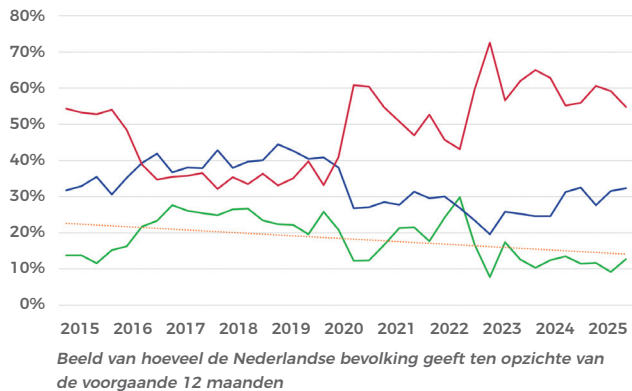
Verwacht geefgedrag in de komende twaalf maanden: behoorlijk stabiel

Hoe denken de panelleden over hun geefgedrag in de toekomst? De trends in het verwachte geefgedrag

in de komende twaalf maanden vertonen parallellen met die van het werkelijke geefgedrag in de afgelopen twaalf maanden. In de afgelopen 9,5 jaar is het percentage panelleden dat verwacht evenveel te blijven geven licht gedaald van 80% naar 75%. De trendlijn (de oranjestippellijn die de blauwe neutraallijn kruist) loopt dus eveneens iets naar beneden. Dat neemt niet weg dat driekwart van de panelleden verwacht in het komende jaar evenveel te blijven geven. Het aantal mensen dat minder verwacht te gaan geven (de rode lijn) is opnieuw hoger dan het aantal mensen dat meer verwacht te gaan geven (de groene lijn).

Als we het verwachte geefgedrag en het werkelijke geefgedrag van de panelleden vergelijken zien we parallellen, maar we zien ook kleine verschillen. Opvallend is dat de trendlijn voor het verwachte geefgedrag van de panelleden 5% hoger ligt dan de trendlijn voor het werkelijke geefgedrag in de afgelopen 12 maanden. Kennelijk veranderen

donateurs hun geefgedrag iets vaker, dan dat zij vooraf hadden verwacht.

Perceptie van geefgedrag van anderen: een grillig beeld

Veel minder stabiel is het beeld van de panelleden van het geefgedrag van de Nederlandse bevolking in de afgelopen twaalf maanden. In plaats van relatief stabiele trendlijnen zien we nu dat de lijnen grote stijgingen en dalingen vertonen en elkaar op meerdere plaatsen kruisen. De neutrale lijn ligt nu niet stabiel boven de groene en rode lijn, zoals dat bij het persoonlijke geefgedrag wel het geval was. De stijgingen in de rode lijn corresponderen met dalingen in de blauwe lijn. Een steeds groter deel van het NDP denkt dat de Nederlandse bevolking minder is gaan geven in de afgelopen periode. We zien negatieve sentimenten over het geefgedrag van anderen met name stijgen tijdens de Corona-pandemie in 2020 en de Russische invasie in Oekraïne, begin 2022. Het samenvallen van deze twee gebeurtenissen met negatieve geefpercepties is opvallend, maar nader onderzoek is nodig om een hard verband te bevestigen.

Highlights: lange termijn trends Q4 2015 - Q1 2025

- Het persoonlijke geefgedrag van NDP leden is behoorlijk stabiel, al neemt het iets af.
- Percepties van het geven van anderen zijn veel grilliger. Negatieve sentimenten lijken verband te houden met momenten van maatschappelijke onzekerheid.
- Het beeld van NDP leden van goede doelen: zeer stabiel.
- Het beeld van NDP leden van goede doelen: het deel dat negatiever denkt neemt af en het deel dat niet verandert neemt toe.
- Het vertrouwen van de panelleden in goede doelen is de afgelopen 9,5 jaar gestegen.
- Een stabiel deel van het NDP (ongeveer 5%) heeft totaal geen vertrouwen in goede doelen. Een groter percentage dan statistisch gezien valt te verwachten.

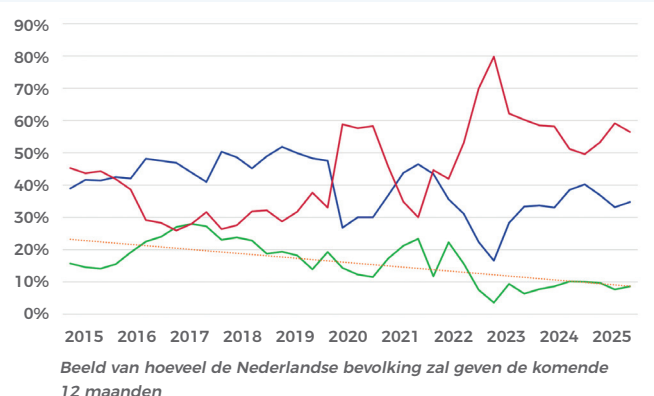
Perceptie geefgedrag anderen in het komend jaar eveneens grillig

Wat denken de panelleden van het geefgedrag van de Nederlandse bevolking in de aankomende twaalf maanden? In de grafiek onderaan de pagina vallen de scherpe pieken van de rode lijn (negatieve percepties van het geefgedrag van anderen) in Q1 van 2020 en Q1 van 2022 samen met momenten van maatschappelijke onzekerheid: Corona en de oorlog in Oekraïne. Wanneer de negatieve sentimenten stijgen gaat dit opnieuw ten koste van de groene (positieve sentimenten) en de blauwe (neutraal) lijn. De groene lijn van panelleden die denken dat de Nederlanders in het komende jaar meer gaan geven bungelt onderaan en de trendlijn is dalend. Ondanks het eigen stabiele geefgedrag denken steeds minder panelleden dat anderen in de komende twaalf maanden meer gaan geven.

Het eigen beeld van goede doelen: steeds meer stabiliteit

Het eigen geefgedrag van de panelleden is dus redelijk stabiel, maar de gedachten over het geefgedrag van de Nederlandse bevolking zijn behoorlijk grillig en bovendien negatiever. 'Met de wereld gaat het slecht, maar met mij gaat het goed' lijkt het sentiment te zijn. Hoe verhoudt zich dat tot hoe mensen denken over goede doelen in het algemeen?

Wanneer we kijken naar het eigen beeld van de panelleden van goede doelen in de afgelopen twaalf maanden zien we veel stabiliteit die bovendien toeneemt. De trend van het aantal mensen dat negatiever is gaan denken over goede doelen is de afgelopen 9,5 jaar gedaald van 22% naar 12%. Driekwart van het NDP is niet anders gaan denken over goede doelen. Sterker: de trend van het aantal panelleden waarvan het beeld van goede doelen niet verandert, is in negen jaar gegroeid van 70% naar 80%. Deze groei gaat ten koste van het aantal respondenten dat negatiever is gaan denken over goede doelen (de rode lijn). Met andere woorden: het beeld dat mensen van goede doelen hebben raakt meer gefixeerd en ondanks negatieve segmenten rondom het geefgedrag van anderen wordt dat beeld niet negatiever.

Het vertrouwen in goede doelen is stijgende

Als het beeld van goede doelen steeds meer gefixeerd raakt, dan is de hamvraag hoe positief of negatief dat beeld dan is. Daar krijgen we zicht op wanneer we kijken naar hoe panelleden hun vertrouwen in goede doelen waarderen. In tegenstelling tot de berichtgeving in de media over inzakkend vertrouwen in de samenleving krijgen de leden van het Nederlands Donateurspanel gemiddeld steeds meer vertrouwen in goede doelen. De blauwe lijn in de grafiek geeft het gemiddelde vertrouwenscijfer weer. De oranje stippellijn is de trendlijn, en die is stijgende. De gemiddelde vertrouwensscore is de afgelopen 9,5 jaar gestegen van 6,8 naar 7,3. Ondanks de positieve vertrouwensrend is er een kleine stabiele groep – ongeveer 5% van het NDP – die totaal geen vertrouwen heeft in goede doelen.

Nederlands Donateurspanel bevestigt trends State of the Sector-rapport

In samenwerking met de Radboud Universiteit Nijmegen publiceert het CBF jaarlijks het State of the Sector-onderzoek. Daarin analyseren de onderzoekers, Dr. Lau Schulpen (Radboud Universiteit) en Drs. Diederik van der Plas (CBF), de informatie van 703 goede doelen in de CBF-database. Onlangs werd de editie 2024 gepubliceerd.

Zijn de bevindingen van State of the Sector in lijn met die van het Nederlands Donateurspanel? Het stabiele beeld in het NDP wordt bevestigd door State of the Sector 2024. Zo schrijven de onderzoekers dat het aantal donateurs in de periode 2016-2022 voor de sector als geheel behoorlijk stabiel is. Dat schommelt jaarlijks rond de 9,5 miljoen donateursrelaties.

De particuliere giften lopen in het NDP langzaam terug. Ook dat gegeven wordt bevestigd door het State of the Sector-rapport. Wel gaat het om kleine verschillen. Volgens State of the Sector daalde de gemiddelde individuele donatie van € 104 (2016) en € 103 (2017) naar € 102 in 2022. Ook volgens het Geven in Nederland onderzoek daalde het gemiddelde bedrag dat huishoudens gaven tussen 2020 en 2022 licht.

EERSTE FOCUSGROEP

Over keuzeproces donaties, twijfels, verwachtingen en wegnemen barrières

Om het kwantitatieve onderzoek van het NDP aan te vullen met kwalitatieve inzichten organiseerde Ruigrok Onderzoek en Advies in december 2024 een eerste focusgroepsessie. Via de focusgroepen wil het CBF inspiratie opdoen, hypothesen testen en op de hoogte blijven van wat er speelt onder burgers.

De eerste focusgroep werd uitgevoerd in de vorm van een 'klantarena', een groepsgebesprek dat geleid wordt door een onderzoeker maar waarbij ook enkele medewerkers van het CBF voornamelijk luisterend aanwezig zijn. De focusgroep kende zeven deelnemers en het gesprek duurde twee uur.

Betrokkenheid en effectiviteit belangrijk

De onderzoeksvraag van de pilot focusgroep was: *welke percepties van goede doelen vormen voor donateurs barrières voor het doneren van geld?*

En hoe kunnen (volgens de deelnemers) deze barrières weggenomen worden?

De uitkomsten van een kleinschalige focusgroep zijn indicatief. Niettemin is het opvallend dat de deelnemers niet bekend zijn met het CBF en dat het al dan niet hebben van de Erkenning dus (nog) geen rol speelt bij de beslissing om te doneren aan een bepaalde organisatie. Daarbij zijn vooral "betrokkenheid" en "effectiviteit" belangrijk. Wat effectiviteit betreft hebben deelnemers de indruk dat kleinschalige doelen effectiever zijn en worden tastbare, concrete doelen aansprekend gevonden.

Toezicht belangrijk, zorgen over kosten

Opvallend is dat onder deze al dan niet structureel gevende deelnemers twijfels zijn over hoe hun donatie besteed wordt. Deze donateurs uiten zorgen over de kosten van marketing en communicatie, uitgaven die het eigen belang van de organisatie dienen en de effectiviteit van de acties van Giro 555. De deelnemers vinden het belangrijk dat er een toezichthouder is.

Een aantal bevindingen uit deze eerste focusgroep zijn in het kwantitatieve onderzoek nader onderzocht. Er zal elk kwartaal een focusgroep worden georganiseerd.

TOEZICHT BELANGRIJK, PANELLEDEN DONEREN BIJ VOORKEUR AAN DOEL MET ERKENNING

Naast de vaste vragen worden elk kwartaal ook een aantal extra vragen aan het donateurspanel voorgelegd. Dit keer werd nader gekeken naar het belang van toezicht op de goede doelen en waaruit dat toezicht volgens donateurs zou moeten bestaan. Opvallendste uitkomst: een meerderheid doneert bij voorkeur aan een goed doel dat de Erkenning heeft.

VRAAG 1: 82,5% VINDT TOEZICHTHOUDER NODIG

De eerste extra vraag in de NDP-meting van het eerste kwartaal van 2025 was de meest basale: moet er een toezichthouder op goede doelen zijn? Het antwoord van het panel is daarop een behoorlijk eenduidig "ja". Slechts 3,9% van de panelleden heeft geen behoefte aan een toezichthouder, 13,6% weet het niet. Voor 82,5% staat echter vast dat het nodig is dat er een entiteit is die toezicht houdt op goededoelenorganisaties in Nederland.

VRAAG 2: 63,3% GEEFT BIJ VOORKEUR AAN DOEL MET ERKENNING

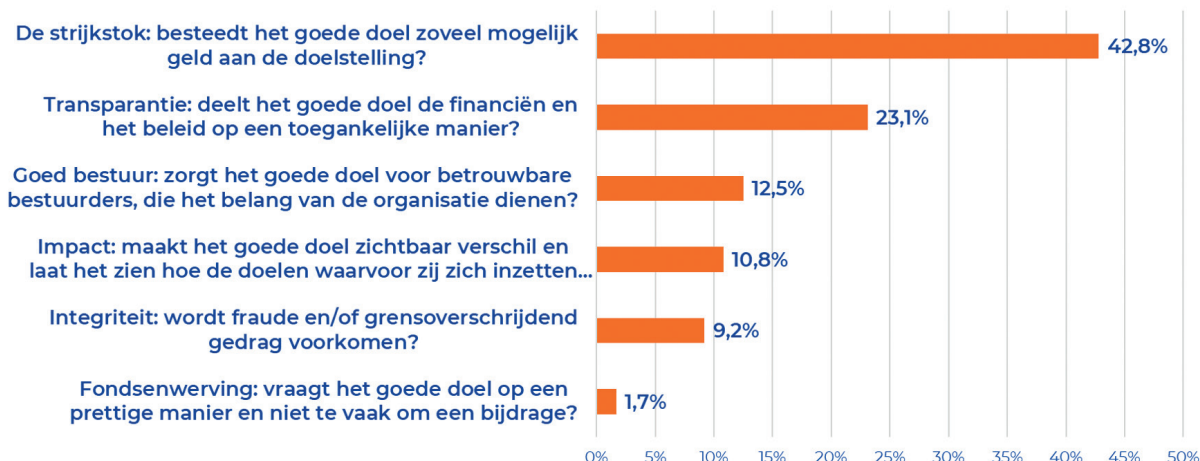
Doneren de panelleden liever aan een goed doel dat een CBF-keurmerk (de Erkenning) heeft dan aan een goed doel dat dit niet heeft? Opnieuw is er een significant deel van de ondervraagden dat het niet weet: 20,6%. Een kleiner deel is negatief: 5%. Aan de positieve kant van de balans staan "misschien" (11,%) en het percentage panelleden dat bij voorkeur geeft

aan organisaties die de CBF Erkenning hebben: 63,3%. Driekwart van het panel kijkt dus in beginsel positiever naar doelen die zichzelf hebben onderworpen aan het toezicht van het CBF en dat aan donateurs laten zien.

VRAAG 3: WAAROP MOETEN GOEDE DOELEN GECONTROLEERD WORDEN?

De derde vraag van de eerste NDP-meting in 2025 was toegespitst op de inhoud van het toezicht. Wat is volgens de panelleden het belangrijkste onderdeel waarop goede doelen gecontroleerd moeten worden? Kwesties waarbij vertrouwen een rol speelt worden logischerwijs het vaakst genoemd. Van de onder-vraagden vindt 42,8% de strijkstok het belangrijkste. Besteedt het goede doel zoveel mogelijk geld aan de doelstelling? Transparantie (23,1%) en goed en betrouwbaar bestuur (12,5%) staan op plek twee en drie. Opvallend is dat de impact van donaties pas op de vierde plaats staat. Zo veel mogelijk geld besteden aan de doelstelling wordt op het eerste gezicht belangrijker gevonden dan het maken van zichtbaar verschil op het onderwerp waarvoor het doel zich inzet.

Er is een toezichthouder op goede doelen. Wat is volgens u het belangrijkste onderdeel waarop goede doelen gecontroleerd moeten worden?

Over belang toezichthouder en waar die naar moet kijken

Ruigrok Onderzoek en Advies organiseerde begin mei 2025 een tweede focusgroepsessie. In deze sessie werden de bevindingen uit de kwartaalmeting van het NDP nader onderzocht.

Altijd weer die strijkstok

Ondanks dat goede doelen gemiddeld 88 cent per euro uitgeven aan de doelstelling blijven donateurs naar de strijkstok vragen. Daarom werd een experiment in de focusgroep opgenomen. Deelnemers moesten op basis van verstrekte informatie een keuze maken uit twee fictieve doelen. In vijf stappen kregen de deelnemers steeds iets meer informatie, te beginnen met een doelbestedingspercentage: goed doel A had 95% doelbesteding, goed doel B 75%. Aan welk doel doneer je? De toegevoegde informatie ging vervolgens in op een directiesalaris en vrijwilligers of betaalde medewerkers, lokaal of nationaal werkend, bereikte aantallen mensen en op de mate waarin de aanpak was doordacht en onderbouwd.

De vraag naar impact

Aan het begin van het experiment hechtten deelnemers veel waarde aan kosten. Naarmate deelnemers meer informatie kregen waren zij geneigd om die kosten anders te wegen en meer te kijken naar wat er werd bereikt. De mate waarin het effect van de inzet van deze fictieve goede doelen aansloot bij de wens van deze donateurs bleek belangrijker dan de efficiëntie. Kan het zijn dat de focus op de strijkstok geen veroordeling is van overheadkosten, maar de meest simpele manier om te vragen naar de impact van het goede doel?

Colofon

Uitgave en inhoud:
CBF, Toezicht op goeddoen
Anthony Fokkerweg 1,
1059 CM Amsterdam

Coördinatie en tekst:
CBF, Toezicht op goeddoen
Eindredactie: Hans Hulst
Vormgeving: Majorie Kool (koola.nl)

Disclaimer
Het CBF heeft deze uitgave met de grootste zorg samengesteld. Desondanks kunnen we geen garanties geven voor de volledigheid, juistheid of actualiteit van de informatie. Het CBF kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van deze informatie of voor de gevolgen van het gebruik daarvan. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Copyright
Het CBF behoudt zich uitdrukkelijk het auteursrecht voor op de inhoud van deze uitgave. Het is niet toegestaan de informatie, anders dan voor persoonlijk gebruik, te verspreiden of te kopiëren, zonder schriftelijke toestemming van het CBF.

Contact
Heeft u vragen over deze uitgave of over het CBF? Neem contact met ons op via 020 - 417 00 03 of info@cbf.nl

NDP
Het Nederlandse Donateurspanel

CBF
Toezicht op goeddoen